

## ด้านการศึกษา

ตารางที่ 1 จำนวนสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดปีการศึกษา 2564

สังกัด	ปีการศึกษา 2564 (โรง/แห่ง)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	438
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1	143
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2	155
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3	107
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู	31
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเลย	2
คณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดเลย	7
สำนักงาน กศน.จังหวัดเลย	14
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	25
องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น	26
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	5
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	15
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน	8
<b>รวม</b>	<b>538</b>

จังหวัดเลยมีสถาบันการศึกษาจำนวน 538 แห่ง ดังนี้

- สถานศึกษาสังกัดเทศบาล มีจำนวนโรงเรียน 7 แห่ง
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวนโรงเรียน 143 แห่ง
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวนโรงเรียน 155 แห่ง
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวนโรงเรียนสังกัด สพฐ.จำนวน 107 โรงเรียน
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยม เขต 19 (เลย – หนองบัวลำภู) จำนวน 31 แห่ง

วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 7 แห่ง

- วิทยาลัยเทคนิคเลย
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย
- วิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย
- วิทยาลัยการอาชีพวังสะพุง
- วิทยาลัยเทคโนโลยีเลยบริหารธุรกิจ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีหลวงปู่ชობฐานสโม
- วิทยาลัยอาชีวศึกษามหานครเลย

## อุดมศึกษา 4 แห่ง

- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเลย วัดบ้านปากหมาก

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย มีสถานศึกษา 14 แห่ง  
ตารางที่ 2 จำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2563

สังกัด	ครู และบุคลากรทางการศึกษา (คน)			
	ผู้บริหาร	ครู	บุคลากร	รวม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	421	4,553	824	5,798
- สพป. เลย เขต 1	136	1,214	273	1,623
- สพป. เลย เขต 2	147	1,466	111	1,724
- สพป. เลย เขต 3	89	548	155	792
- สพม.19	42	1,246	235	1,523
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเลย (สศศ.)	7	79	50	136
สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดเลย (สอศ.)	26	322	149	497
สำนักงาน กศน.จังหวัดเลย (กศน.)	13	235	75	323
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	58	611	-	669
องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	25	397	51	473
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	31	508	331	870
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเลย (พศ.)	15	137	51	203
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)	8	36	20	64
<b>รวม</b>	<b>597</b>	<b>6,799</b>	<b>1,501</b>	<b>8,897</b>

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2564

ระดับชั้น	สังกัด สพฐ.	สังกัด สอศ.	สังกัด กศน.	สังกัด ตชด.	สังกัด อว.	สังกัด สข.	สังกัด อปท.	สังกัด พศ.	รวมทั้งสิ้น
ปฐมวัย	9,228	-	-	110	122	3,167	2,080	-	14,707
ประถมศึกษา	33,667	-	1,386	456	224	6,789	2,683	-	45,205
ม.ต้น	16,871	-	5,955	-	139	2,153	1,647	893	27,658
ม.ปลาย/ปวช.	10,301	6,431	8,850	-	50	940	694	394	27,660
ปวส.	-	2,858	-	-	-	-	-	-	2,858
อุดมศึกษา	-	156	-	-	7,792	-	-	-	7,948
<b>รวม</b>	<b>70,067</b>	<b>9,445</b>	<b>16,191</b>	<b>566</b>	<b>8,327</b>	<b>13,049</b>	<b>7,104</b>	<b>1,287</b>	<b>126,036</b>

ที่มา : สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และแบบเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ V-NET ของสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาจังหวัดเลย สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2562 – 2563

ระดับ	คะแนนเฉลี่ย		
	2562	2563	เพิ่ม / ลด
จังหวัดเลย	42.17	34.57	-7.60
ศรภ.10	41.59	35.41	-6.18
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	42.03	35.64	-6.39
ประเทศ	43.63	38.73	

จากตารางที่ 4 ผลการสอบ V-NET ระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2563 ในภาพรวมของจังหวัดเลย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.57 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสอบ V-NET ระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2562 (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.17) พบว่าผลการสอบ V-NET ระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2563 ลดลง (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ลดลง -7.60)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ V-NET ของสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาจังหวัดเลย สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับ ปวส. ปีการศึกษา 2562 – 2563

ระดับ	คะแนนเฉลี่ย		
	2562	2563	เพิ่ม / ลด
จังหวัดเลย	38.89	-	-
ศรภ.10	39.23	-	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	39.65	-	-
ประเทศ	40.75	-	-

จากตารางที่ 5 ผลการสอบ V-NET ระดับ ปวส. ปีการศึกษา 2563 ไม่มีเนื่องจากมีสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-19) เกิดขึ้นจึงทำให้การสอบ V-NET ได้มีการเลื่อนสอบออกไป

### ปัญหาและอุปสรรคด้านการศึกษา

จากการดำเนินงานด้านการศึกษาและการวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดเลย จากด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยด้านผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านบริหารจัดการ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

#### 1. ด้านผู้เรียน

- ผู้เรียนยังมีภาวะทุพโภชนาการ
- ผู้เรียนในวัยเรียนอายุ 6 – 14 ปี ยังไม่สามารถเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับได้ครบทุกคน
- นักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้น ป.1 - ป.3 ยังอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ครบ 100%
- ในภาพรวมของจังหวัดเลย มีผู้เรียนออกกลางคัน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 0.04
- ย้ายที่เรียนบ่อยเนื่องจากผู้ปกครองย้ายถิ่นฐานบ่อย ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป
- ผลการทดสอบระดับชาติ NT, O-NET, N-NET, V-NET มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ
- ขาดความรับผิดชอบ ขาดวินัย เช่น มาสาย ขาดเรียน โดดเรียน
- นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 นิยมเรียนต่อสายสามัญศึกษา มากกว่า สายอาชีวศึกษา ส่งผลให้สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มได้ไม่มาก ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานระดับกลางเพิ่มมากขึ้นในอนาคต
- สายอาชีวศึกษาที่ยังไม่สามารถเป็นทางเลือกที่แท้จริงให้กับนักเรียนที่สนใจเรียนต่อในสายอาชีพ
- จำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนสายอาชีวศึกษายังลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก “ค่านิยม” ของผู้ปกครองนิยมเรียนต่อสายสามัญ
- ปัจจุบันระบบการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนยังไม่ตอบโจทย์สถานประกอบการ ปัญหาผลิตบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ยังขาดการเตรียมบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จที่การศึกษาขาดทักษะ ความรู้ความสามารถ ที่ตรงกับความต้องการของนายจ้างและสถานประกอบการ ด้วยเหตุนี้ ปัญหาการขาดแคลนปัญหาในเชิงคุณภาพและความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานร่วมด้วย
- กระบวนการจัดการเรียนการสอนยังพบกับปัญหา เช่น สถานที่ในการปฏิบัติจริง และวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ในจัดการเรียนการสอนซึ่งยังไม่มีความพร้อม หรือมีจำนวนไม่เพียงพอ จึงทำให้ผู้เรียนขาดทักษะความรู้ในภาคปฏิบัติอย่างแท้จริง
- นักเรียนเป็นผู้เสพยาและค้าสารเสพติด
- การทะเลาะวิวาทในสถานศึกษาและต่างสถาบัน

- นักเรียนติดเกมส์แล้วไม่เข้าเรียนในชั่วโมงเรียน
- นักเรียนขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม
- นักเรียนยังขาดทักษะการอ่านเขียนภาษาต่างประเทศ
- ในระดับอาชีวศึกษายังมีผู้เรียน อ่าน - เขียน ภาษาไทยยังไม่ถูกต้อง
- จำนวนชั่วโมงการสอนของครูมีมากเกินไปเนื่องจากขาดแคลนอัตรากำลังครู
- กลุ่มเป้าหมายการศึกษาจากระบบเป็นผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจ และย้ายถิ่นสูง ไม่สามารถเข้ารับบริการร่วมกิจกรรมได้ต่อเนื่อง
- กระแสโลกาภิวัตน์และวัตถุนิยม ทำให้ข้อมูลไหลบ่าเข้าถึงประชาชนได้เร็วและหลากหลาย ทำให้ศีลธรรมเสื่อมการจัดการเรียนรู้ให้เป็นคนดีทำได้ยากมากขึ้น
- เด็กพิการเรียนจบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ เนื่องจากทัศนคติของสังคมยังไม่ยอมรับความสามารถของคนพิการ
- ปัจจุบันระบบการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนยังไม่ตอบโจทย์สถานประกอบการ ปัญหาผลิตบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ยังขาดการเตรียมบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จที่การศึกษาขาดทักษะ ความรู้ความสามารถที่ตรงกับความต้องการของนายจ้างและสถานประกอบการ ด้วยเหตุนี้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในระดับอาชีวศึกษาหรือแรงงานระดับปฏิบัติการจึงมีได้เป็นเพียงแค่ปัญหาในเชิงปริมาณเท่านั้น แต่ยังเป็นปัญหาในเชิงคุณภาพ และความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานร่วมด้วย

## 2. ด้านบุคลากร

- ครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ ขาดแคลนครูในบางพื้นที่โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กทำให้เกิดความขาดแคลนในภาพรวม
- จำนวนชั่วโมงการสอนของครูมีมากเกินไปเนื่องจากขาดแคลนอัตรากำลังครู
- ขาดแคลนครูการศึกษาพิเศษและนักสหวิชาชีพ
- คุณภาพของครูยังไม่สอดคล้องกับภารกิจที่ต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม “ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ”
- ขาดแคลนครูชาวต่างชาติที่ตรงกับสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอน

## 3. ด้านงบประมาณ

- งบประมาณด้านการศึกษาไม่เพียงพอทั้งด้านบุคลากร วิชาการ อาคารสถานที่ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาได้ตามมาตรฐาน
- เงินอุดหนุนรายบุคคลของระบบอาชีวศึกษาไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้ เพราะมูลค่าเงินอุดหนุนไม่ได้ถูกปรับขึ้นนับตั้งแต่ปี 2551 ซึ่งไม่สะท้อนต้นทุนการจัดการศึกษาที่จะสูงขึ้น
- การขาดแคลนทรัพยากรในระบบอาชีววะ ทั้งงบประมาณ อุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนและครู

- ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงาน/ผู้จัดบริการ ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ไม่เท่ากัน

#### 4. ด้านบริหารจัดการ

- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 120 คน )
- ยังขาดความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษา สถานศึกษาของรัฐและเอกชน ในทุกระดับการศึกษา
- การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
- ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายยังน้อย

#### แนวโน้มการศึกษาในอนาคต

แนวโน้มสถานการณ์การศึกษาในอนาคต 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

**1.ด้านหลักสูตรใหม่** จากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้คนในสังคมต้องการเพิ่มความรู้ความสามารถให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จึงหันมาสนใจศึกษาต่อในหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในสังคม สถาบันการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาหลักสูตร ใหม่ ๆ อาทิ หลักสูตรที่บูรณาการระหว่างสองศาสตร์ขึ้นไป เช่น ระดับอาชีวศึกษาหลักสูตรเดียว จะมีหลายสาขาวิชา เรียนช่วงยนต์จะผนวกการตลาดและการบัญชีเข้าไปด้วย เป็นต้น และมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยตลอดเวลา

**2.ด้านหลักสูตรนานาชาติ** เนื่องจากสภาพยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเชื่อมโยงด้านการค้าและการลงทุนทำให้ตลาดแรงงานในอนาคต ต้องการคนที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ส่งผลให้ความต้องการการศึกษาที่เป็น

ภาษาสากลมีมากขึ้น ที่สำคัญการเปิดเสรีทางการศึกษา ยังเป็นโอกาสให้สถาบันการศึกษาจากต่างประเทศเข้ามาจัดการศึกษาในประเทศไทย และเปิดหลักสูตรภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ ยังมีส่วนกระตุ้นให้หลักสูตรการศึกษานานาชาติมีแนวโน้มได้รับความนิยมมากขึ้น แต่เนื่องจากหลักสูตรนานาชาติมีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้น การเรียนในหลักสูตรนี้ยังคงจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้เรียนที่มีฐานะดี

**3.ด้านการจัดการศึกษามีความเป็นสากลมากขึ้น** สภาพโลกาภิวัตน์ที่มีการเชื่อมโยงในทุกด้านร่วมกันทั่วโลก ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ กฎกติกา การดำเนินการด้านต่าง ๆ ทั้งการค้า การลงทุน การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เชื่อมต่อถึงกัน ประกอบการเปิดเสรีทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดการหลั่งไหลหลักสูตรการเรียนการสอน บุคลากรด้านการสอน หลักสูตร จากสถาบันการศึกษาต่างประเทศเข้าสู่ไทย อันมีผลทำให้เกิดการเปรียบเทียบและ ผลักดันให้สถาบันการศึกษาไทยต้องพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีความเป็นสากลที่เป็น

ที่ยอมรับ อีกทั้งการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ ได้ส่งผลให้เกิดความต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมในระดับสากล

**4.ด้านความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษาลดลง** เนื่องจาก รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ส่งเสริมการเพิ่มสิทธิ เสรีภาพแก่ประชาชน อีกทั้งสภาพการใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนการสอน ทำให้ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เข้าถึงคนได้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม อาจเป็นไปได้ว่าความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษาจะลดลงในกลุ่ม สถาบันการศึกษาของรัฐ ส่วนการจัดการศึกษาโดยสถาบันการศึกษาเอกชน ผู้เรียนที่ครอบครัวมีรายได้น้อย อาจเข้ารับ บริการทางการศึกษาได้ลดลง เนื่องจากค่าเล่าเรียนแพง

**5.ด้านโอกาสรับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น** เมื่อเปิดเสรีทางการศึกษา จะก่อเกิดการแข่งขันในการจัดการศึกษาทั้งจากสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศมากขึ้น หากพิจารณาในแง่บวก การเปิดเสรีทางการศึกษา เป็นการสร้างโอกาสให้คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องด้วยสถาบันแต่ละแห่งจะแข่งด้านคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษา คุณภาพการศึกษาจะเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก เนื่องจากการเปิดเสรีทางการศึกษา ที่เปิด โอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาต่างชาติเข้ามาเปิดการเรียนการสอน จึงเป็นแรงกดดันให้สถาบันอุดมศึกษาไทยต้องพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

**ที่มา :** สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย